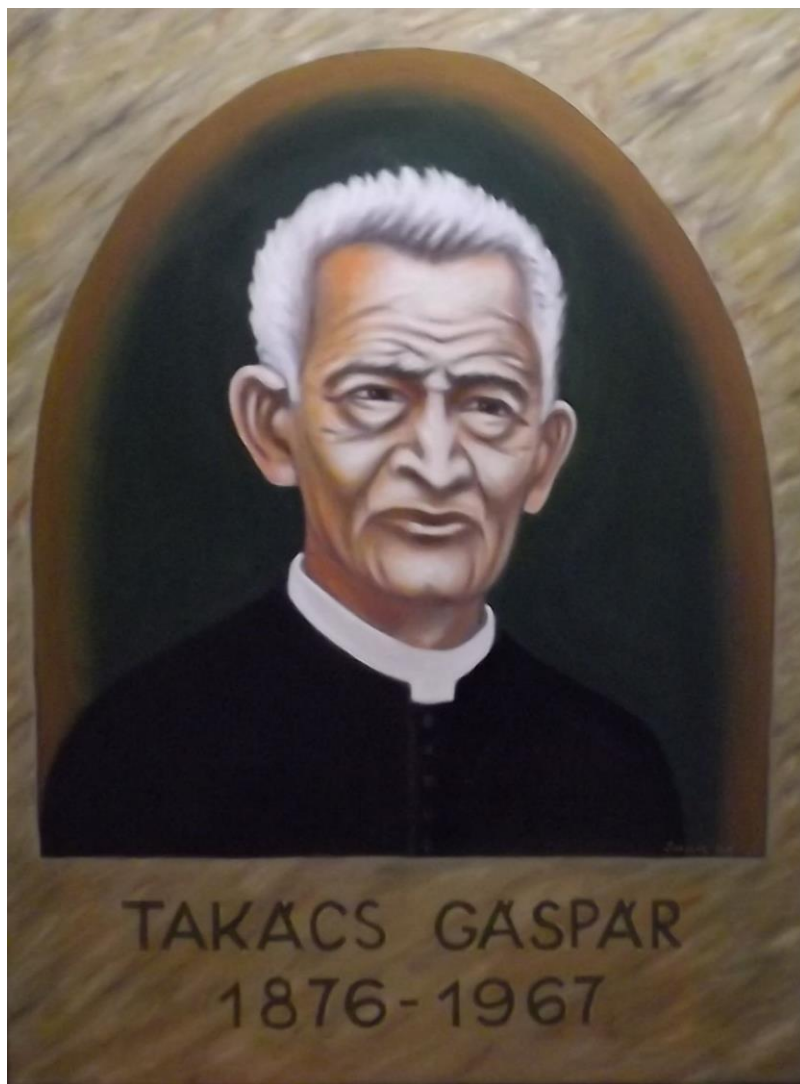

Takács Gáspár, a templomépítő

Szedlár Rudolf festménye (2016).

***„Szép a munka, mely templomot épít,
És harangszót küld a magas égig,
Szép a munka, mely az Urat áldja,
És jutalmát csupán tőle várja.”***

(Juhász Gyula: A munka)

Tartalomjegyzék

<i>Tartalomjegyzék.....</i>	<i>3.</i>
<i>1.Bevezetés.....</i>	<i>4.</i>
<i>2.Takács Gáspár gyermek.....</i>	<i>5.</i>
<i>3.Takács Gáspár a pap.....</i>	<i>7.</i>
<i>3.1 Gáspár atya munkahelyei.....</i>	<i>8.</i>
<i>3.2 Munkássága Csantavéren.....</i>	<i>9.</i>
<i>3.3 Képek, szobrok a csantavéri templomban.....</i>	<i>18.</i>
<i>3.4 Takács Gáspár halála.....</i>	<i>30.</i>
<i>4. Templomépítés.....</i>	<i>38.</i>
<i>4.1A templom felszentelése.....</i>	<i>47.</i>
<i>4.2 További munkálatok.....</i>	<i>48.</i>
<i>5. Összegzés.....</i>	<i>62.</i>
<i>6.Felhasznált irodalom.....</i>	<i>62.</i>
<i>7.Képek jegyzéke.....</i>	<i>63.</i>

1. Bevezetés

2017. január 4-én volt 50 éve, hogy meghalt Csantavér plébánosa Takács Gáspár. 50 évig volt falunk papja. Ő volt az a személy, kinek köszönhetjük templomunkat. Ezek a tények késztettek írásra. Takács Gáspár életrajza valójában egy hosszú, 92 éves pap 67 éves munkássága. Egy mondatban így lehetne összefoglalni ezt a munkát. Ha még egy mondatot hozzáteszünk az a következő: Ő volt a templomépítő.

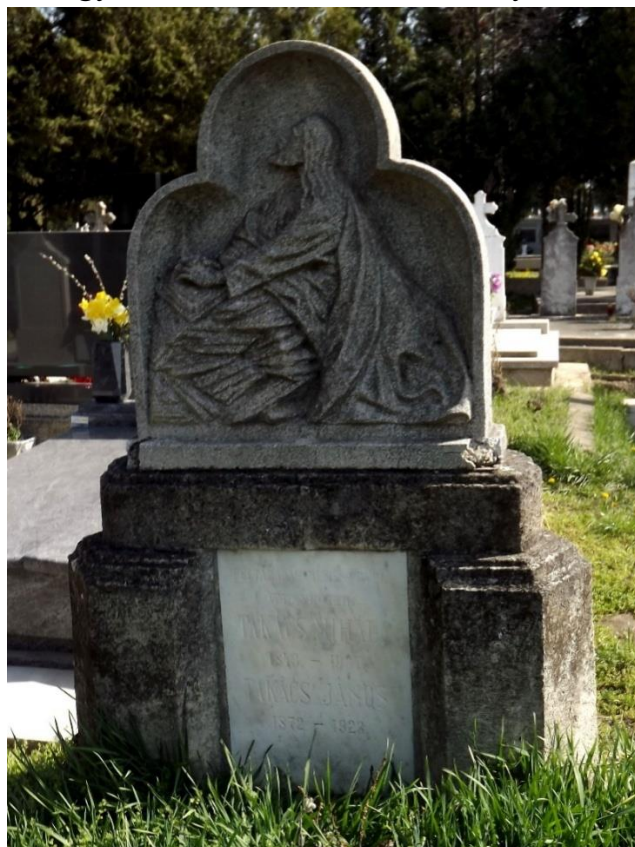
Ötven év után elmosódnak az emlékek, már csak a nagyon idősök ismerték személyesen a papot, a rokonok közül is már csak kevesen élnek. Nehéz volt összegyűjteni a legfontosabb életrajzi adatokat.

Kész csoda, hogy felépült a templom a gazdasági világválságban. Nagyon nehéz korszak volt ez. A falu arról volt ismert, hogy a szegények, a nincstelenek lakóhelye. A templomépítés utáni időszakra is kilátástalanság a jellemző. Következett a második világháború, a szocialista-kommunista időszak. Ebben az időben élt és működött, vezette a falut, Takács Gáspár a pap.

2. Takács Gáspár gyermekkor

Gáspár atya 1876. január 1-én, Szabadkán született, ötödik gyermekként, valahol a Halasi úton, igazi újévi ajándék volt szüleinek. Január hatodikán van a

Háromkirályok ünnepe, nyilván ezért kapta az első napkeleti bölcsh nevét. Az anyakönyvben azt találtuk névnel, hogy Gáspár, Menyhért, Baltazár. Tizenöten voltak testvérek. Csak nyolcan érték meg a nagykorúságot, mert egy odaveszett az első világháborúban, egyet két vasúti kocsi nyomott össze a vasútállomáson, és egyik fiú tíz éves korában hunyt el.

1. Kép. A feltámadás reményével itt nyugszik Takács Mihály 1843-1937, és fia Takács János 1872-1923, a csantavéri Nagytemetőben

Szegények lehettek, mert a hittanórákon Gáspár atya többször is elmesélte, amikor kisiskolás korában nagyon hideg volt, édesanyja hajában sült krumplit készített. A kis Gáspár kezei nem fáztak oly nagyon. Gyermek korát szülővárosában élte, ott fejezte tanulmányait, és a gimnázium első éveit, 1888-1896 között, majd Kalocsán érettségizet. Ott végezte a teológiai tanulmányait is. A harmadik képen olvashatók a kalocsai püspökség évkönyvében Takács Gáspárra vonatkozó adatok. (3. Kép)

2. Kép. Családi kép, a második sorban a szülők között, Takács Gáspár a pap.

Datični Tegetjenski 1942.

SCHEMATISMUS

CLERI

ARCHIDIOECESIS

COLOCENSIS ET BACSIENSIS

AD ANNUM CHRISTI

1942.

adnot ab anno 1841, (ille conscripserat statisticas annu- ales 1785—1841, priusque parochias Diocesis-nae Andria- ensis). — Cultus divinus in Mater et in Andriensibus in statistis subleget. — Ljup. Hovp.			
Vincian. H. Georgius Marbach.			
In Mater:	563	5	184
In parochias:			
Andriensibus ()	450	59	2
Adriensibus	276	—	7
Summa: ... 1249 308 = 1557			
Mater. cath.: —, mixta 6 disp.: 2, s. disp.: 1, necr civil.: 1.			

Schola elem. adnot. status (2 cl.)
Coop.: Sed. S. Boneti (1849—1781)

131. (4.) CANTAVIER, Comand. in distr. pol. Tegetjens.
Patria, et. intellig. tegetj. et vice ferr. in loco. — Roma
per. — Invent. Invenio. 33. Parochia antiqua, restituta
1781. Prius que Salski ad Salschida Senti Tenti pertine-
bat. — Andriensibus adnot ab anno 1781. — Revisio (56 ex-
longa, 22 ex. lata, novis lectis 39 ex. alta, novis transmissa
34 ex. longa, tertia 34 ex. alta) ad S. Antonium Petrevisum
simpliciter fabricata. ann. 1858—59, addita et de 19.
Nov. 1859. conscripta. Adnot. opella in monte Colomae
Patricii Salvatoris. — Petrevis: Cirilia Schreffa. —
Ljup. Hovp.

Perseher: A. B. D. Gregorius Takács parochia conscribit.
Cooperatio: D. Franciscus Bencsik catolizata, D. Ludovicus
Trungel.

B. G. C. G. G. A. C. B. C. J. ad. Abs. c. Summa	
In Mater: 1249 308 10 15 5 24 1 = 1531	
Mater. cath.: 95%; mixta c. disp.: 2%; s. disp.: 1%; necr civil.: 1%; — Anno 1941. bapt.: 200 (231, v. ex. 136, b.) cop.: 121 (143), del.: 573 (598), anno summa: 55528.	

Schola elem. ad not. status (22 cl.), nov. par. status (2 cl.).
Coop.: Kallus 181, Coop. Mariana 1818, (COO), Uva Afrak
(186), Sed. S. Boneti (1849), Torsan. (31), Salschida. (39).

Takács Franciscus, nat. 29. Jun. 1891, in Alisotó,
grun. 1906—14, Colozs, theol. 1914—18, Colozs,
and. 26. Maj. 1918, Colozs, Coop. in Solvskert,
max in Péterváros, 1923, in Bogas, 1925, in Szabolcs
S. Ver., Defens. vice. Theol. Adm. Ap. 1932, Coop. in
Obese L. 1933, in Újvidék L. 1935, in Újvidék II.,
1936, Vic. Dec. in Péterváros, 1939, Pároch. Zákán,
1942. Depotat. Regni Confluentum. Theol. Jur. Can.
Szeged. 167, 119, 219, 225.

Takács Gusztáv, nat. 1. Jun. 1876, in Szabolcs,
grun. 1888—95, in Szabolcs et Colozs, theol.
1896—1900, Colozs, and. 1. Jul. 1901, Colozs, Coop.
in Bajcsos Gárdai, 1902, in Demész, 1903, in Máty-
kút, 1904, Catech. in schol. elem. in Szabolcs, 1906.
Coop. in Szabolcs et S. Vencusán, 1907. Adm. int. in
Ludas, 1908. Par. itidem, 1907. Pároch. in Cantavier,
1909. Par. Cons. 39, 169

OFFICIUM ORGANIZATIONIS COLOCENSIS
(COLOCENSIS (BACSIENSIS))

3. Kép. *A kalocsai püspökség 1942-es évkönyvéből, Gáspár atyára és Csantavérre vonatkozó adatok, latin nyelven.*

Egy rövidideig késes inas volt Csantavéren, úgy 10-12 éves lehetett, a mai május1. utcában, a Sinkovics étterem környékén .A pontos helyet nem tudtuk kideríteni. Az inas időszak úgy fejeződött be , hogy egyik alkalommal, a segéd azt mondta az ifjú Gáspárnak ,hogy hozzon egy lavór tiszta vizet, szót

is fogadott és hozta is a vizet. A segéd ránézett és azt mondta: „Mondtam, hogy tiszta vizez hozzá!” .Gáspár kiöntötte a vizet és hozott egy újabb lavórral. Az előbbi jelenet újból megismétlődött. A következő próbálkozással sem járt a segéd kedvében. Nem tudsz hozni egy lavór tiszta vizet? Még ezt sem lehet rábízni? Gáspár, a segédre ráöntötte a vizet, hozzávágta lavórt ,és otthagya a késes mestert.

Akaratos gyermek volt , amit eltökélt azt véghez is vitt.. A péknél meg vásárolt egy veknit ,azután ment a piacra ott nagy edényekbe árulták a mézet.

Támadt egy ötlete. Odament az egyik árushoz és addig kérdezgette amíg a cipó végét jól bele nem mártotta a mézbe majd gyorsan elszaladt. Az árus is szaladt utána de már csak bottal üthették a nyomát. Prédikációiban gyakran ökölbe szorította a kezét és azt mondta: „én bűnös ember vagyok! de ti is , és ti is bűnösök vagytok, mindnyájan rászorulunk Isten irgalmára.

3.Takács Gáspár a pap

A teológiai tanulmányok befejezése (1896-1900) után ,1900 július elsején,Jézus Szent Vérének a napján , szentelték pappá Kalocsán (4. kép). Az egyik elbeszélő azt mondta ,hogy már Kalocsán is ceremónia mester volt . Valószínű így fedezték fel szervező képességét. Nagyon szigorú nevelésben részesült Kalocsán Tanulmányai befejezése után, édesanyja kérésére, világi pap lett nem pedig szerzetes. Azonban, a Jezsuiták szigorú nevelése, és a tőlük kapott tudás egész életére kihatással volt.

4. Kép. Takács Gáspár, a már felszentelt pap Kalocsán.

3.1 Gáspár atya „munkahelyei”

Első állomása papként Bajaszentistván, itt mint kisegítő lelkipásztor működött. Következhetett a Doroszlói, majd a mélykúti plébánia. Szabadkán hitoktatóként dolgozott ,elemi iskolában, mellette káplán volt a Szent Teréz plébánián .Itt 1907-ben adminisztrátor lett, majd a püspök kinevezte plébánosnak Ludason. Itt 10 évig dolgozott. Ludason külön összegyűjtötte a falu földműves fiataljait és felkészítette őket az életre. 1917-ben került Csantavérre,2.hó 17.-én,egy hideg februári napon. Ozsvár Mátyás szánkón költöztette Gyenes János volt plébános helyére.

3.2 Munkássága Csantavéren

Gáspár atya Csantavérre érkezése után belevetette magát a munkába. Abban az időben már vidékünkön is terjedtek a hitetlenség eszméi. Egy alkalommal 1918-ban, a fellángolt vallás gyűlölet miatt néhány napra kikellett menekíteni az oltári szentséget az Ozsvár tanyára ez a mai Balassa farm. 1918-ban megalakult az új Községi Képviselő testület Csantavéren, erről az Üzenet 1918 májusi számában ír Kiss István és Dr. Milenko Palić ír, a 302. oldalon, (benne Takács Gáspár plébános felszólalása) (5.kép).

KINEVEZIK AZ ÚJ KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLETET

Az Osztrák-Magyar Monarchia idején 1918. január 22-én⁶ alakult új képviselő-testület működött a főispán 11328/1918. számú rendeletével felfüggesztették.

Az előjáróság kényszerhelyzetben Sinkovits Péter községi bíró irányításával tanácsülési határozatokkal oldja meg a sürgős kérdéseket. A jegyzői teendőket Pál István töltötte be.⁷

Az új képviselő-testület összetételét ne választások útján határozzák meg, hanem Kosta Bugarski főispán 1919. március 15-i átirata alapján. A húsz tagból álló képviselő-testület összetétele: plébános 1, ügyvéd 1, tanító 1, malomtulajdonos 1, kisiparos 4 és földtulajdonos 12. A felfüggesztett képviselő-testületből nyolcan szerepelnek ismét, és nagyon meglepő, hogy Dávid Sándor volt községi bíró az új rendszerben is bizalmat kapott.⁸

Az alakuló gyűlésre 1919. március 29-én került sor rendkívül feszült légkörben. Sinkovits Péter községi bíró üdvözlő szavai után Takács Gáspár plébános emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

„Engem egyházi főhatóságom lelkipásztornak küldött ebbe a községbe, hivatásom és feladatom tehát nem a község politikai ügyeinek intézése, hanem híveim és egyházam lelki és anyagi ügyeinek gondozása és ápolása.

Miután azonban a közállapotok a legutóbb lezajlott forradalmi események és szerb megszállás folytán nemcsak községünkben, de az egész vármegyében is úgy alakultak, hogy ma már senki ott, ahová őt az Isten állította és rendelte, annak szemlézése elől fejét nem dughatja a homokba, mert különben élethivatásának eredményesen megfelelni sem volna képes: a magam részéről úgy érzem, hogy községem érdekében és a közlakosság rendes napi életének biztosítása és megóvása szempontjából azt a megbízatást, hogy mint népbizottsági tag — a feloszlott képviselő-testület helyett községem érdekében eljárjak és cselekedjek nemcsak jogom, de kötelességem is elfogadni. Kötelességem azonban megbízatásomat elfogadni nemcsak ezen szempontok által vezérelve, hanem a tegnapelőtt éjjel 1919. március 27 napján a községben lefolyt események tanúságai miatt is. Köztudomású ugyanis, hogy a megszálló szerb katonaságnak csütörtökön a kora hajnali órákban történt kivonulása után a község vezetősége a lakosság józan és higgadtabb elemeinek bevonásával kora reggeltől késő estig csak azon igyekezett, hogy a közcsend és közrend fenntartása biztosíttassék és megóvassék, és hogy a novemberi sajnálatos események megismétlése elkerültessék. Tudjuk azonban viszont mindnyájan azt is, hogy egy sajnálatos félreértés folytán még ez a legjobb igyekezet is félremagyaráztatott és a községre nézve csaknem a leggyászosabb eredménnyel végződött. A község vezetősége: papja, tanítói, jegyzője és bírái a vizsgálatra kiküldött és tűzérsséggel is felszerelve volt szerb katonaság által éjjel 11 óráig a községházán formálisan letartóztatva voltak és csak tiszta igazságunk mentette meg őket a komolyabb következményektől. Homokba dugni a fejét a napi események szemlézése elől és mégis felelőssé tétetni, felelősséget viselni: a józan ésszel ellenkező cselekedet volna és épp azért újból kijelentem, hogy megbízatásunkat elvállalni a jelen szomorú napokban nemcsak jogunk, de egyenesen erkölcsi kötelességünk is.

Mert jól megjegyzendő mindannyiunk által: amint jegyző, bíró és az egész előjáróság nem jókedvükből és önakaratukból ülnek most helyeiken és nem keresték kineveztetésüket, éppen úgy nem önakaratunkból vagyunk most mi sem itt és nem kereste egyikünk se megbízatását.”⁹

„Dávid Sándor volt községi bíró felszólal és hivatkozva arra, hogy miután a háború nehéz napjaiban az ő hivatalos működését sokan szándékosan félreértették, úton-útfélen rágalmazzák: szilárd és megmáshatatlan elhatározása, hogy megbízatását nem fogadja el, mert nem akar többé közdolgozók intézésében részt venni.”¹⁰

1890-ben falunknak 1181 lakóháza volt, 53 kivétellel zsindelyes és zsúpfödeles. a földmunkások 318 házzal rendelkeztek. sokan házbérben laktak. A község költségvetése szegényes és siralmas volt. Ez is azt bizonyítja, hogy Csantavér bácska egyik legszegényebb és legfejletlenebb települése volt. A falu plébánosa gyorsan átlátta a helyzetet és megszervezte a szegénykonyha működését, állandó jelleggel. Erre nagyon nagy szükség volt, még így is voltak éhezők a faluban. Volt egy személy Ozsvár Margit, aki a két világháború között, az év szinte minden napján lovas kocsival járta a falu és a környező tanyavilágot, bement minden házba és gyűjtötte az adományokat a szegénykonyhára. Az emberek adtak ki-ki a képességei szerint: búzát, lisztet, babot, sonkát... Tudták, hogy biztos jó helyre megy, pedig szinte senki sem bővelkedett. Volt olyan tél amikor 200 pár facipőt is kiosztott a gyermekeknek a plébános. Kezdetben a faluban voltak betegápolók, akik járták a tanyavilágot és ápolták a betegeket. Az ápolók beszámoltak a plébánosnak pontosan hány beteg van a környéken. A plébános azonnal sietett a sürgős eseteknél és vitte az oltári szentséget, akár hó, akár eső vagy sötét volt (kezdetben a faluban még nem volt világítás sem). Ezt látván a falu lakossága megkedvelte a papot és rájöttek, hogy a kemény, nyers modor mögött csupa szív ember lakozik. Az ima embere volt, évente megszervezte a Doroszlói zarándoklatot, nem is akárhogy: gyalogosan. Három napig tartott az út oda-vissza. Volt egy alkalom, amikor három nap múlva hazaértek és nem tudta levenni a lábbelijét mert annyira be volt dagadva. Az egyik elbeszélő megemlíti, a plébános észrevette, hogy egy idősödő asszony, szinte állandóan a templomban ül, egész nap. Odament hozzá és hazaküldte. Azt mondta neki: „Testvér, imádkozzál és dolgozzál!” (Ora et labora!)

Egy alkalommal járványos betegség ütötte fel a fejét Csantavéren. Az emberek nagyon megijedtek. Gáspár atya a híveivel leborulva imádkozott Szent Rókus szobra előtt. Hirtelen megszűnt a faluban a betegség. Mindenki azt mondta, hogy ez egy igazi csoda.

Azt is említettem már, hogy kiváló szervező volt. A parókián a gyerekeknek játszóteret készített (nyilván ez volt a faluban ez első), könyvtárat hozott létre. A könyvek a parókia sötét folyosóján, a fal mellett felállított polcokon voltak. Ide jöhettek gyerekek is, felnőttek is. A fiúknak a Dugó Danit, a lányoknak a Cilike sorozatot ajánlotta.

6. Kép. A főoltár és előtte a rács.

Tehetsége volt a színdarabok szervezéséhez, pl. ő rendezte: A bolygó zsidót, volt még bábszínház is, többek között bemutatták: A torkos Lacit.

Voltak nótaestek, lehetett pingpongozni, sakkozni, kártyázni.

Ezek az események mind a Katolikus Egyletben zajlottak. Az Egylet imaház volt, amíg nem készült el a templom, a régit pedig már lebontották. A megmaradt

helységet, utólag nagyon racionálisan használták fel. A felszabadulás után államosították. A hatvanas években még tornateremként is alkalmazták(11. Kép). A képen láthatók a régi templom ablakai, és a bejárati ajtó.

1938-ban alakult meg a négyszólamú egyházi énekkar Csantavéren, Bencsik Ferenc káplán (12. Kép) szervezésében. A Harmónia sacra énekeskönyvet vették alapul, és a népi énekek mellett, megjelent falunkban a többszólamú éneklés is. Még ma is sokan élnek a volt énekkar tagjai közül.

7. Kép. A Katolikus Egylet 1958-ban (mellette balra a plébánia), 1967-ben bontották le.

8. Kép. Bencsik atya, a kórusszervező és vezető.

Gáspár atyának sok barátja, de ellensége is volt. Többek között jó volt a kapcsolat közte és Horvát Gyula, utoljára bezdáni plébánossal. Gyula atya 1875.

december 8-án született Bezdánban, majd ott is halt meg. Gáspár atya 1876. január elsején látta meg a napvilágot. Mindketten magas kort éltek meg és azt mesélték róluk a paptestvérek, hogy egyidősek. Gyula atya mindig méltatlankodva mondta, dehogy vagyunk mi egyidősek, Gazsi egy évvel fiatalabb tőlem. (miközben még egy hónap különbség sem volt közöttük). A sors fintora, hogy Gyula atya 1966. december 24-én halt meg, éppen karácsonyra, Gáspár atya pedig 1967. január 4-én, és a neve napja előtti napon temették el.

Az egyik elbeszélő mesélte, hogy 1944-ben, vagy 45-ben három legény, az egyik napon kötéllel a kézben elindultak. Meglátta ezt az apa, és megkérdezte: „Hová mentek?” „Elmegyünk és felakasztjuk a Takács Gáspárt, a fasisztát!” Ekkor az apa elébük állt és azt mondta, előbb akasszatok fel engem, mert én is, ti is az életünket neki köszönhetjük. Ő volt az, aki a szegénykonyhában etetett bennünket.

A faluban csak úgy hívták Gáspár atyát a hívek maguk között, hogy Plébános Úr (nagy P és nagy Ú betűvel), még a szocializmusban is.

Kiváló prédikátor, szónok, orátor. Beszédeiben sírt, ujjongott, énekelt, imádkozott. Alkalmazta a dinamika fortélyait, néha alig hallatszottak szavai, néha pedig zengett a templom, óriási hangerővel tudott beszélni. A templom előtt álltak a fiákerek, a kocsisok is hallották. Prédikációi végén, sokszor mondta: „Testvéreim, vigyázzatok, mert elkárhoztok!” Mélyen átélte a miséit, abban az időben még latinul folyt a szertartás, Ő a II. Vatikáni Zsinat befejezése után két évre halt meg. Nagy élmény volt hallgatni beszédeit, amelyeket mise után tartott. Prédikációiban, a szónoki beszéd minden részét fel lehet fedezni, úgy ahogy az a nagykönyvekben meg van írva. Idős korában már nem tudott felmenni a szószékre, a férfiak felén az első sor elé állt, és úgy tanította a népet. Reszkető hangon mondta a szövegét. Akkor már a Parkinson kór erősen kínozta, de nem adta fel.

Az egyetlen, 1966 nyarán felvett hanganyagban is nagyon hatásosan, mély átéléssel beszél, prédikál. Azt mondja, a kicsit is meg kell köszönni. Csak tudnátok, mi lenne velünk, ha Isten azt adná, amit megérdemlünk!

1966 nyarán, egy Csantavérről Brazíliába elvándorolt hívő, Cvitkó Karcsi, hazalátogatott. Neki volt egy kis, elemmel működő orsós magnója. Elment a nagymisére, beült a férfiak felén az első sorba. Nagy meglepetésére az atya nem ment fel a szószékbe prédikálni (már kilencven éven túl volt). Gáspár atya megállt a férfiak felén az első sor előtt, és elkezdte beszédét, pontosan Cvitkó Karcsi előtt. Bekapcsolta a magnót. Szerencsére az atya nem vette észre, különben biztos nem lett volna felvétel. Egy másik alkalommal Karcsi ismét hazalátogatott, és beszélgetett Szedlár Rudolf helytörténésszel, megemlítette a hangfelvételt is. Rudolf egy másolatot készített, így maradt meg az egyetlen hanganyag a plébános atyától. Takács Gáspár papi pályája alatt 39 káplán váltotta egymást falunkban. (13. Kép). A lelkészek névsorában látjuk, hogy Takács Gáspár a 77. lelkész volt Csantavéren

A háború befejezése után a szerbek állították falhoz Gáspár atyát, és az akkori orvos Milán Bikar állt ki mellette, védte meg a kivégzéstől.

A fölszabadulás után, a nagy egyházellenesség idején, több alkalommal is, esküvő alkalmával, a lakodalmas menet elhaladt a parókia előtt. Ilyenkor megálltak 1960-ban tartották a vasmiséjét, 1965-ben pedig a gyémánt miséjét, már nagyon idős ember volt. Két bottal járt, fél óra kellett mire a parókiáról átszozogott a templomba. Ő aztán elmondhatta a Csantavéeriekről: „Ego vosgenui...” (Mindannyian az enyéme). 50 évig volt plébánosunk. Nagyon szerényen, mondhatni puritán módon élt, sovány, szikár ember volt. Nem szerette a pompát, ha ünnepelték, soha sem akart fényképezkedni, azért is van olyan kevés kép róla.

Címzetes apátplébános volt, de a vele járó süveget, gyűrűt sohasem viselte. A mellkeresztet pedig a szűzanyának (szobor) ajándékozta. A címzetes apát, ami Gáspár atya is volt, azt jelenti, hogy viselheti az apáti jelvényeket (süveg, gyűrű, különös ruha), de nem kap egyházmegyét, mint a püspök. Ez csak egy tisztség, aminek gyakorlatilag semmi (úgymond) haszna nincs. Régebben az idősebb papok kapták ezt a tisztséget mintegy elismerésként a szolgálatukért. Mostanság, azaz újabban is osztogat a püspök atyánk ilyen címeket (egész

fiataloknak is), akik aztán püspöksüvegben mehetnek bérálni stb. Apáti címet kapott pl. Sztríkovics János atya, Takács Gáspár volt káplánja is, néhány éve.

Lehetett volna püspök is. Egyesek azt mondják nem vállalta, a csatavéri híveket nagyon szerette. Mások viszont azt állítják, ennek csupán politikai okai vannak. Az új püspök nem lehetett magyar, csak horvát származású. Szerintem ennek az utóbbinak nagyobb a valószínűsége. Közismert, hogy a későbbiek során nem volt felhőtlen a viszony Budánovics Lajos püspök és Takács Gáspár között.

Fekecs Tünde diplomamunkájában azt mondja: „Takács Gáspár életéről könyvet lehetne írni, annyi történet és anekdota van róla. El kell róla mondani, hogy a második világháború idején, 1941-ben bátran vállalta a felelősséget több nem magyar ajkú telepesért, akik elkerülték a kényszerű kilakoltatást és az internálótábort, ami akkoriban nem kis kockázattal járt. A háború utáni templomrombolási láz idején- „csak a testemen át”- jelszóval védelmezte Isten házáat azokkal szemben, akik a templomban csupán a temérdek „felhasználható” épületanyagot látták. Elszánt és bátor ember volt.”

A 2. világháború ideje alatt egy alkalommal lőtték a templomot, azt hitték a toronyban rejtőzik az ellenség. A lövési sebeket csak nemrég tüntették el a homlokzatról egy kicsit, majd muzsikáltak a papnak. Pajzánabbnál pajzánabb dalokat vettek elő. Tudták mennyire nem szereti a kétértelmű szöveget, így próbálták kiprovokálni.

Időskora ellenére tette a dolgát, mindig pontos volt, mondta a misét, gyóntatott, esketett... (14. Kép).

9.kép: Takács Gáspár az oltárnál esket.

Sokszor hallani, hogy a csantavéri templomban nincsenek művészi értékű képek, szobrok, vitrázsok. Azoknak csak azt tudom üzeni, hogy aki művészi alkotásokban akar gyönyörködni, az ne templomba menjen, hanem valamelyik múzeumba, vagy képtárba. A templomban a lelki nyugalmat keressük, Isten segítségét kérjük. Az itteni képek a biblia néhány eseményét elevenítik meg, amelyek elmélkedésre, elmélyülésre indítanak bennünket.

Szeretném idézni a Hajdúdorogi megyéspüspököt, aki szerint a templom: ***„Jelkép és felkiáltójel mindazok számára, akik hittel tekintenek reá. Szimbólum, sőt ikon, mely a teremtő Isten erejét és szépségét jelzi, közvetíti, árasztja, sugározza. Nem pusztán idegenforgalmi látványosság, s főként nem politikai érdekek eszköze.”***

Gajdos Tibor Szabadka képzőművészete című könyv szerint:

„A régi templomból mentették át a Padovai Szent Antal a grófi kastélyban című nagyméretű oltárképét, amelyet Hans Kapffeler tiroli festő 1858-ban Bécsben festett (20. Kép). Ezt a főoltárképet Lux Nepomuki János Csantavér akkori plébánosa rendelte. Falunk védőszentje, mint ismeretes, Padovai Szent Antal. A szentségőrző oltár fölött látható festmény, jellegzetes képcsodás esetet ábrázol Szent Antal életéből: a kastély szobájában éjnek idején megjelenik Antalnak Szűz Mária a kis Jézussal.

Az élénk színezésű vászon művészeti szempontból is értékes.

10. Kép. Főoltárkép.

3.4 Képek, szobrok a csantavéri templomban

Figyelemre méltó még két, Szabó Ferenc által szignált mellékoltárkép. Az egyik, a Krisztus a kereszten 3x2,20 m nagyságú vászon szolid eszközökkel festett (a férfiak oldalán), a másik, hasonló méretű Assisi Szent Ferencet ábrázolja Árpád-házi Szent Erzsébettel (a női oldalon). Ezen a képen különösen a két főfigura ábrázolását oldott meg jól a művész. A kép felső sarkában Forli: Zenélő angyalát is lefestette (21. Kép).

11. Kép. Mellékoltárképek

Említésre méltó még a szentélytől jobbra elhelyezett 5x3 méteres, Szent István följánlja koronáját Szűz Máriának című dombormű. A „magyarok ideje alatt”-i években készült munka egyes részleteit elnagyolták, más részei azonban figyelemre méltó mintázó készségről tanúskodnak. Ismeretlen magyarországi szobrász munkája”(22. Kép).

A templomban van még két nevezetes kép, mindkettőt Hans Kapffeler tiroli festő festette, 1858-ban. Ezeket is Lux Nepomuki János rendelte a Szent Antal oltárképpel együtt.

Az egyik kép, a templom bejáratánál a férfiak oldalán, a gyóntatószék előtt van felfüggesztve. Ez Nepomuki Szent Jánost ábrázolja (30. Kép).

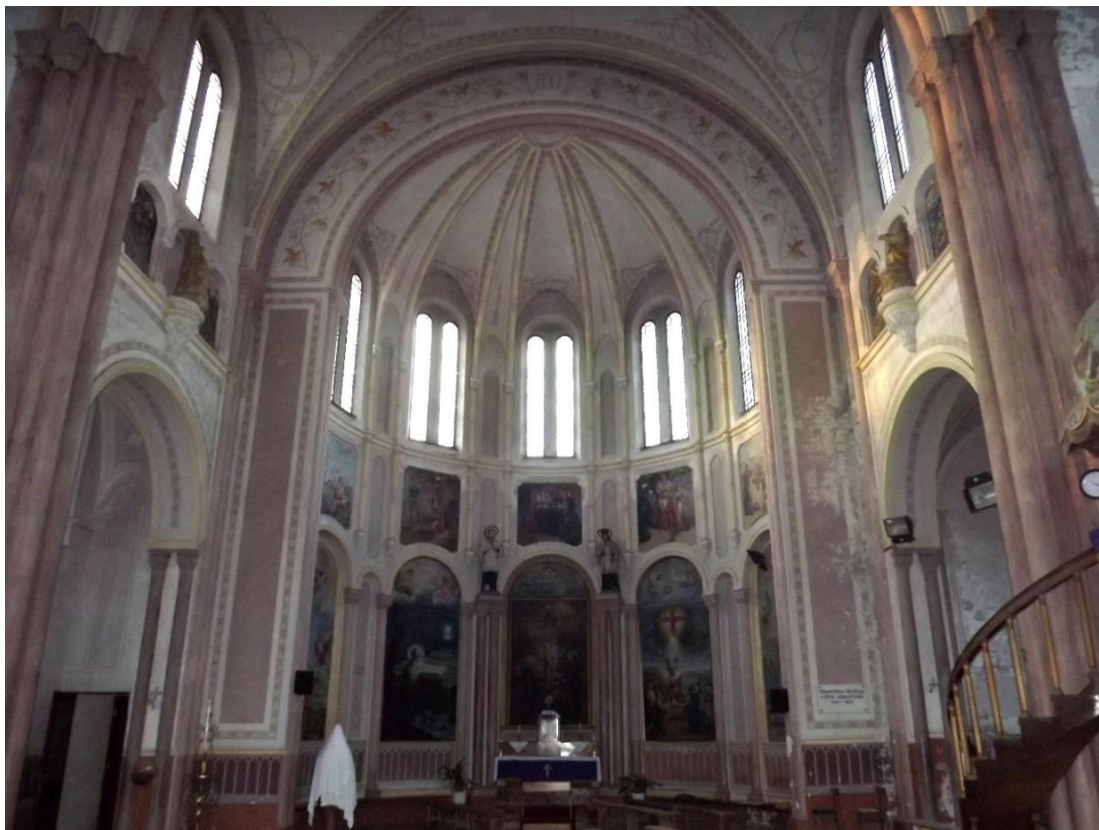
A másik, a nők oldalán, szintén a gyóntatószék előtt található, Szűz Mária Szent Annával és Joakimmal (31. Kép).

12. Kép. Szent István fölajánlja koronáját Szűz Máriának, dombormű.

13. Kép. A főoltár a szószékből fényképezve.

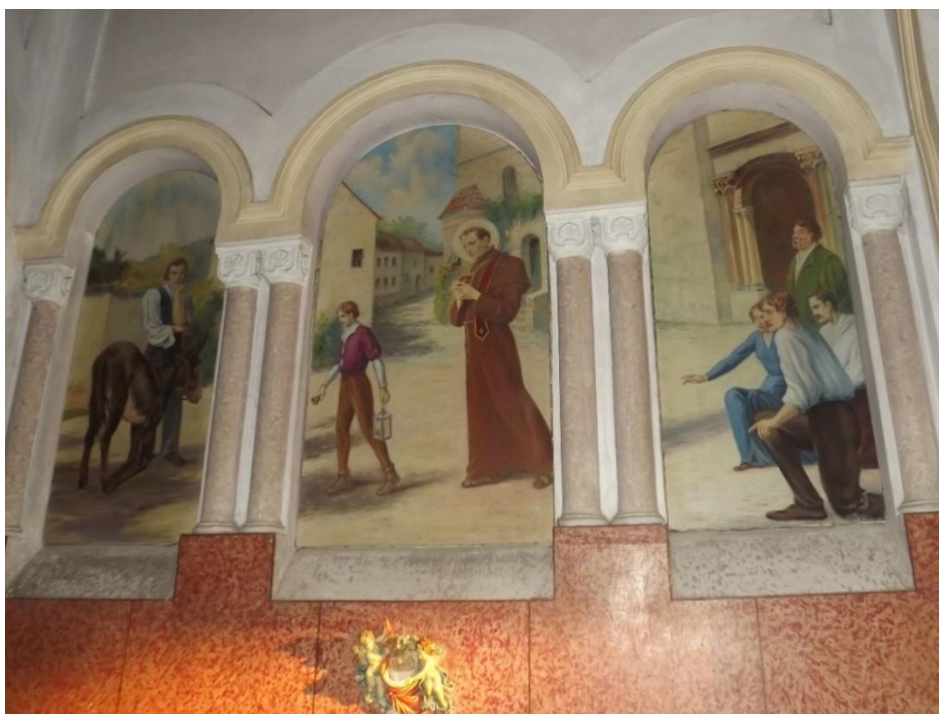

14. Kép. A Szent Kereszt mellékoltár. Itt található két szobor, a jobb oldalon Nepomuki Szent János, a bal oldalon pedig Szent Ignác szobra. A felső képsor öt képe a fájdalmas olvasó titkait jeleníti meg.

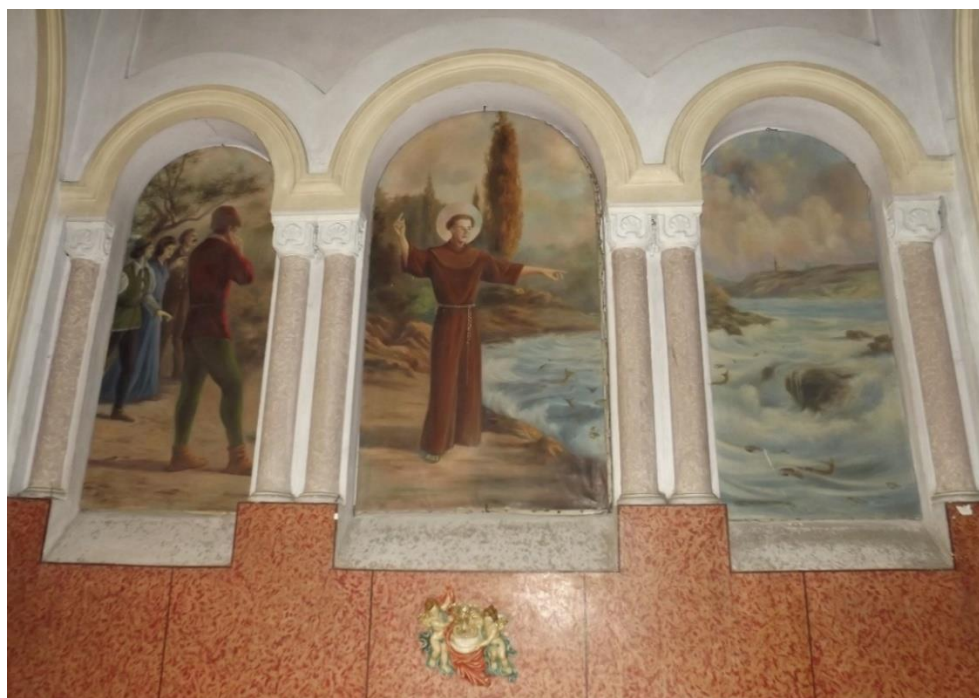

15. Kép. A Szűz Anya mellékoltár. A nők oldalán, a jobb oldali szobor Szent Anna a még gyermek Szűz Anyával, a bal oldali pedig Szűz Mária a kis Jézussal. A felső képsor megeleveníti az örömdetes olvasó öt titkát

A főbejárat két oldalán Szent Antal életével kapcsolatos események vannak lefestve (16., 17. Kép).

16. Kép. A baloldali főbejárat, Majlend Ferenc: Antal és a térdeplő számár.

17. Kép. A jobboldali főbejárat, Majlend Ferenc: Antal és a halak.

18. Kép. A Lourdes-i barlang.

19. Kép. A templom belseje a kórusról fényképezve.

Gáspár atya a hosszú évek során egyé vált a csantavérikkel, elválaszthatatlanok lettek. Egyre nehezebben viselte a terheket, a betegség kikezdte az egészségét. Nuszpl János, aki három évig, 1926-tól 1929-ig volt mellette, mint káplán, így nyilatkozott a Hitélet 1972. februári számában:

„Csodálkozni kellene miképpen bírt ilyen hatalmas életkort elérni, ez a mindig fáradt, kialvatlan, rosszul táplált, rosszul öltözött és állandóan elgyötört ember. Isten a megmondhatója hányszor járta rázós parasztszekéren az alföld poros vagy kátyús országútjait, avagy hóviharos teleken a csantavéri és a zentai tanyavilág fehér végtelenségeit. Gyakran éjjeli álmából riasztották fel, hogy egy szegény haldoklót végső útjára felkészítsen.”

Gáspár atya levelei között az egyikben megtaláltuk, a „Pro. historia domusban” 1935-ben arról ír, hogy: „A templom főoltára körül Graf Joam müncheni festőművész négy képét helyeztük el, az evangélisták képeit.

A nyáron Gyüre Imre asztalos elkészítette a szószéket.

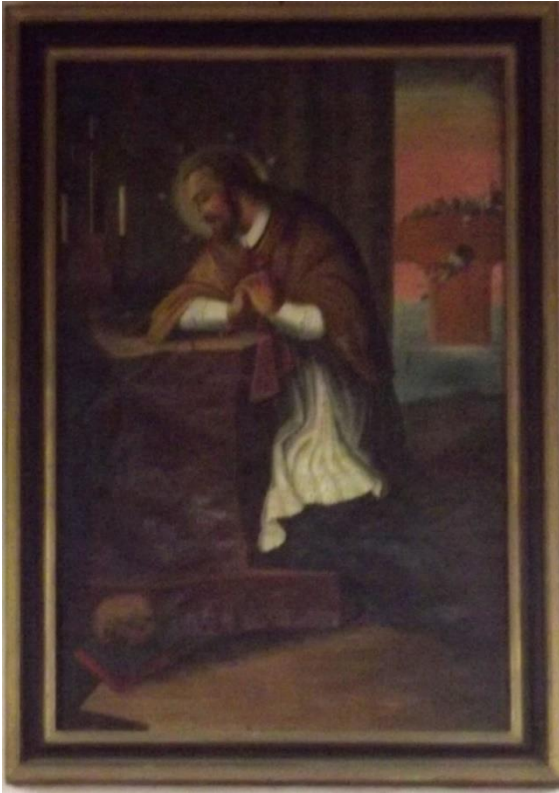
Majlend Ferenc műépítész, zentai egyetemista, később tanár a zentai gimnáziumban, festette ki a szószéket.

Ez a fiatal tehetséges festő hat képben szent Antal és a halak, szent Antal és a madarak, Antal és a térdeplő szamár tette megkapóvá a főbejáratot.

Ő festette a férfiak oldalán Ádám és Éva bűnbeesését.”

A templomban négy festő képei találhatók: Hans Kapffeler (tiroli mester), Graf Joam, Majlend Ferenc (Zentáról) és Kárász Ilona horgosi származású alkotó. Ilona pl. angyalkákat festett a nagykupola mennyezetére, amelyek már sajnos mind lehullottak, és készített néhány szobrot is.

A templomban van még két Hans Kapffeler kép, mint már említettem, szintén Lux Nepomuki János rendelte a mesternél.

20. Kép. Nepomuki Szent János, Hans Kapffeler munkája.

21. Kép. Szűz Mária Szent Annával és Joakimmal, szintén Hans Kapffeler munkája.

A csantavéri templom bejáratánál, a férfiak oldalán balra található Szent Rókus szobra. Valamikor régen Takács Gáspár e szobor előtt imádkozott, hogy megszűnjön a járványos betegség. A jobb oldalon van Szent Vendel szobra, pásztorbottal, báránnyal. (32. Kép)

A nők oldalán a bejáratnál a baloldalon található Szent Flórián a tűzoltók, a katasztrófák védőszentje. A jobb oldalon pedig Szent Antal falunk védőszentjének szobra (23. Kép).

A templom szentélyében, Szent Antal oltárkép fölött található Jézus szobor, majd tőle jobbra és balra vannak elhelyezve Szent József és Szűz Mária szobrai. A következő sorban találhatók jobbra Szent Imre és Szent Margit magyar szentek.

Végül a főoltár jobb oldalán találhatók Xavéri Szent Ferenc, a baloldalon pedig Kis Szent Teréz szobrai. Fölöttük található két angyal (24. Kép).

22. Kép. Szobrok a bejáratnál a férfiak oldalán.

23.Kép. Szobrok a bejáratnál a nők oldalán

24. Kép. A főoltár szobrokkal, képekkel.

25. Kép. Lux Nepomuki János esperes sírja a csantavéri Nagytemetőben.

26. Kép. Nepomuki Szent János csontereklyéje, a férfiak mellékoltáránál.

27. Kép. Az idős Gáspár atya a parókia kertjében elmélkedik.

Templomunkban található egy nagyon régi, több mint száz éves, fából készült szobor. Ez arról nevezetes, hogy hosszú időn keresztül ennek belsejében volt elhelyezve Mátyás király adománylevele, édesanyjának, Szilágyi Erzsébetnek. Ebben a dokumentumban arról van szó, hogy Szabadka és környéke (többek között a csantavéri puszta) be lesz telepítve (28. Kép).

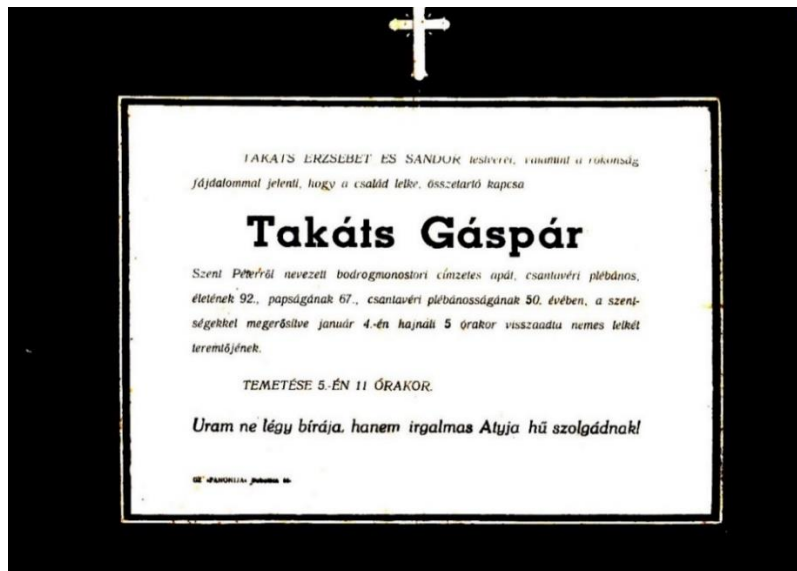
28. Kép. Szűz Anya fából készült szobra a női mellékoltárnál.

3.5 Takács Gáspár halála

Takács Gáspár, a templomépítő

1967. január negyedikén hajnali öt órakor szenderült örök álomba Gáspár atya, a 92-ik évében. Pár hónapos betegeskedés után, tüdőgyulladásban halt meg. A templomba volt felravatalozva, koporsójában a fején volt a süveg (mitra), amit életében sohasem viselt.

Gáspár atya halálakor két testvére még élt: Erzsébet (Bözsike, aki a parókián lakott, ő volt a szakács), és a legfiatalabb testvér Sándor Szabadkán élt, aki tanár, igazgató volt. Ez kiderül a plébános úr gyászjelentéséből is (29. Kép).

29. Kép. Gáspár atya gyászjelentése.

30. Kép. Takács Gáspár a koporsóban.

Temetése másnap január ötödikén 11 órakor volt (31.,32.,33.,34., Kép), a Kistemető kápolnája alatti kriptában helyezték örök nyugalomra (35. Kép).

31. Kép. Takács Gáspár elindul utolsó útjára.

32. Kép. Zvekánovity Mátyás vezeti a halottasmenetet.

33. Kép. A halottasmenet a Topolyai úton halad a havas utcán.

34. Kép. Takács Gáspár búcsúztatása, a Kistemető kápolnája előtt, Zvekánovity Mátyás püspök olvassa az evangéliumot. Jelen van Pletikoszity Péter ferences szerzetes, egészen jobb oldalon pedig Juhász György, akit 1972-ben szenteltek pappá.

36. Kép. Takács Gáspár végső nyughelye, Pálity Miska bácsi kriptájában.

Gáspár atya halála után a rokonok kiköltöztek a plébániáról, elmentek Bácska Palánkára, Cunika legidősebb lányához, Boriskához, aki már akkor ott férjénél volt.

Szedlár Rudolf: Csantavér hitvilága című könyvében így ír: „Sírját még abban az évben garázda fiatalok feltörték, gyűrűjét, mellkeresztjét elrabolva tőle, könnyű meggazdagodásban reménykedtek, de hála a gyors intézkedéseknek, a sírablók rendőrkézbe jutottak. Az elrablott értékeket visszatették a koporsóba, és a kriptát biztonságosan lezárták.”

A Hitélet 1972. februári számában olvasható, Takács Gáspár végrendeletének egy részlete, Juhász György, ma Kúlai esperes plébánosa ezt írja:

„Isten végtelen jóságának köszönöm, hogy engem szegény késes inaskát, a kalocsai Jézus Társaság háza által kiemelt, és a papi pályára vezetett.

Isten őrzött, hogy papi pályámon főhatóságom elismerését kiérdemeltem, s mint tiszteletbeli apátplébános fejezem be gyarló életemet.

Nem én, hanem a csantavéri római katolikus hívek építették fel templomukat, azért hangsúlyozom, meghagyom, hogy fölöttem búcsúbeszédet ne tartson senki.

Szegényen éltem, szegényen az új kereszt alá temessenek.

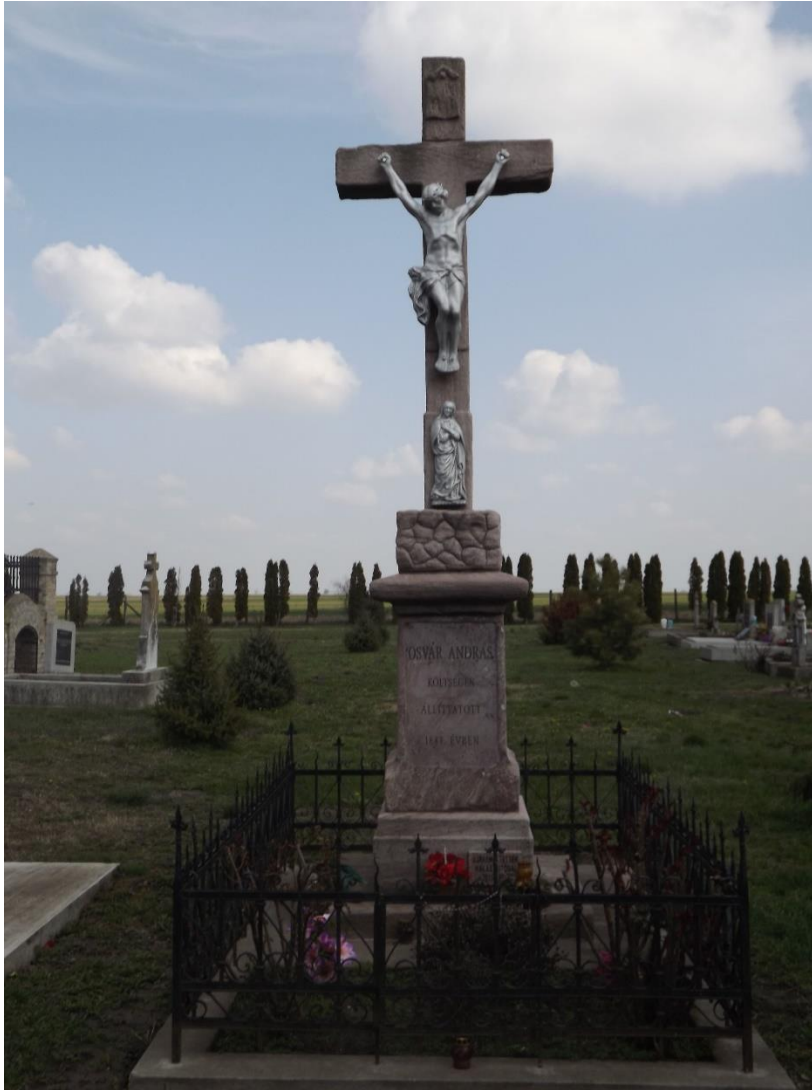
Amit tettem kötelességből teljesítettem, Isten irgalmára bízom bűnös lelkemet, testemet pedig a föld enyészetére. Semmiféle emléket poraim fölé ne helyezzenek. Lelki gyermekeim értem imádkozzatok...!

Čantavir 1958. június 8.”

Végrendeletét saját kezűleg Kőműves Károly káplánjának és Dér Antal harangozónak a jelenlétében írta meg.

„Szegényen az új kereszt alá temessenek.” Gáspár atya ennek alapján nem a Kis temető kápolna kriptájában szeretett volna pihenni. Felvetődik a kérdés: mit értett az új kereszt alatt? Ez is egy hosszú történet.

A régebbi templom előtt volt az Ozsvár kereszt.. Ez vörös márványból készült, 1843-ban. Ozvár András emeltette. A régi templom lebontása után átvitték a régi parókia bejárata elé a főutcára. Ott volt elég hosszú ideig. A felszabadulás után egy alkalommal pártgyűlésen felvetették a kérdést, mit keres egy kereszt a főúton, a falu központjában, „csúfítja, lejárátja” a falubelieket. Határozat született, hogy másnap kőműveseket küldenek, akik lebontják azt, eltávolítják a főutcáról. A községházán ott volt egy ember, aki a segédszemélyzethez tartozott. Meghallotta a falu vezetőségének döntését, és még akkor éjszaka elment Takács Gáspár atyához, elmesélte milyen sorsot szántak a keresztnek. A plébános úr az éjszaka folyamán szólt két lovas kocsival rendelkező hívőnek, hogy rögtön még az éj leple alatt bontják le a keresztet, a részeit pedig vigyék ki a Nagytemetőbe, az atya parcellájára, helyezték oda darabokban, Olajos Rozika sírja mellé. Ez így is történt.

35. Kép. Az Osvár kereszt, most a Nagytemető kápolnája mellett van felállítva.

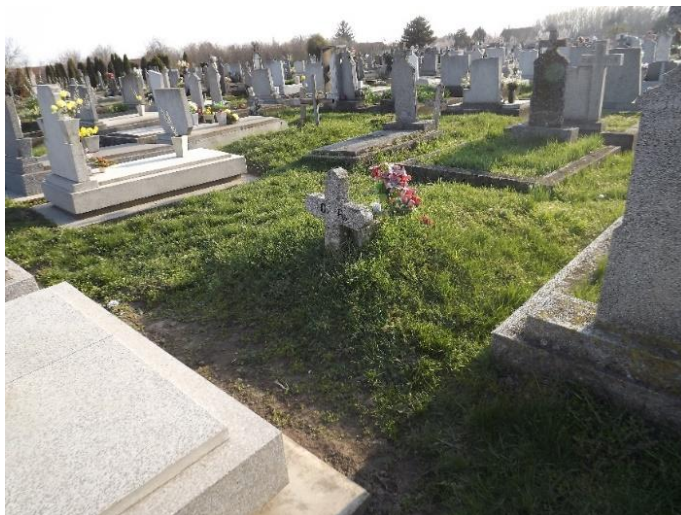
Teltek múltak az évek a kereszt lesüllyedt, részeit benőtte a gyom, a fű. Az emberek el is felejtették már. Sok év múlva Szedlár Rudolf helytörténész egy alkalommal rátalált és szólt dr. Osvár Vilmos nyugalmazott állatorvosnak. Kimentek a temetőbe és kiásták az előkerült kőtömböket.

Az Osvár kereszt ma a Nagytemető kápolnája mellett van elhelyezve.

Gáspár atya arra gondolt, hogy halála után felállítják a keresztet a Nagytemetőben, az ő parcellájára, és majd az alá fogják eltemetni. Ez lett volna az új kereszt, de már tudjuk, a temetése másként történt. Nem lehetett kideríteni, ki döntött arról, hogy a Kistemetőbe (Topolyai úti temetőbe) kerüljön.

Gáspár atya, amikor temették Olajos Rozikát (1957. február 18-án halt meg, Olajos Simonné született Takács Rozália) a Nagytemetőben, rá is mutatott a helyre: „Engem is ide temessetek a kereszt alá!” Ezt az állítást megerősíti az a személy, aki jelen volt Rozika temetésén 1957-ben, Balassáné Dúlity Ágnes (37. Kép).

Takács Gáspár, a templomépítő

37. Kép. Olajos Rozika (O. R.) sírja a csantavéri Nagytemetőben, mellette Takács Gáspár üres parcellája.

Gáspár atya halálának 25. évfordulóján a csantavéri hívek egy emléktáblát helyeztek el a templomban.

38. Kép. Takács Gáspár és Bartusz József, későbbi zentai plébános. Gáspár atya arra a helyre mutat, ahová később az emléktábla került.

39.kép Takács Gáspár emléktáblája

4. A templomépítés

Általában azt mondják, hogy három évig tartott a templomépítés, 1926-tól 1929-ig. Azt kell mondani, ha a tervezést, a szervezést, az előkészületeket is beleszámítjuk, akkor ez valóban igaz. A régi templomban az utolsó misét 1928. május ötödikén (egy szombati napon) tartották, akkorra már majdnem felépült az imaház, a későbbi Keresztény Egylet. Csak néhány alkalommal kellett szabadtéri istentiszteletet tartani. 1929. november tizedikén felszentelték az új, neoromán stílusú templomot, ami inkább egy kis bazilikára emlékeztet. Tehát durván egy év alatt elkészült a kereszt alakú, belül, 47,5 méter hosszú, 34,5 méter széles, 42 méter magas központi kupolával rendelkező, csodálatos építmény, falunk jelképe. A templomban van egy főhajó és két mellékhajó.

Az építmény egy meredek lejtőn helyezkedik el, ezért nagyon komoly alapot kellett készíteni. Ide is rengeteg téglát elfogyott. A piac felőli oldalon láthatók az alaptól kinyúló

támpillérek. A templom belsejét ki kellett egyenesíteni. Rengeteg földet kellett hozni, lovas kocsikkal (ötszáz körül), mire sikerült vízszintesbe hozni a leendő „padlót”. A hatodik Szőlősor túloldalán volt egy hatalmas domb, ezt mind el is hordták.

Fekecs Tünde diplomamunkájában így ír:

„A nagykupolát tartó négy bordakötet (vaskos oszlopok), mélyen az alapokba nyúlnak, s odalent fordított boltívet zárnak össze, mintha csak a nagy kupolát megfordítva helyezték volna a földbe. Molczer Károly(1893-1981) mérnök így oldotta meg a problémát, hogy a templom az önsúlyától ne csússzon le a természetes lejtőn, amelyre épült. Az oldalhajókat és a vastag falazatot masszív alapzat tartja, míg a nagykupolát tizenkét szögletű, körkörös betongyűrűre építették. Mindezek egymással összekötve, igen erős és biztonságos vázat képeznek.”

Molczer Károly kiváló szellemi képességekkel megáldott személy, aki középiskolás korában kiérdemelte Magyarország legjobb matematikusa címet, megnyerte az országos matematika versenyt. Építész dinasztia sarja, nagyapja Johann Molczer, Ausztriából költözött Szabadkára és részt vett a színház építésében. Letelepedett, megnősült, fia idősebb Molczer Károly megépítette a gimnáziumot, majd a Rókusi templomot.

Az ifjabb Molczer Károly a csantavéri templom mellett megtervezi a kelebiai, a szabadkai Kálvária római katolikus templomot, a Szentkúti (Bunarić) pravoszláv kápolnát. A második világháború után pedig a Paulínusot.

40. Kép. A harmincas éveiben járó Molczer Károly.

A középiskola befejezése után Pesten járt építészeti egyetemre, és kiváló eredménnyel három szakon is diplomált egyszerre: külső architektá, belső architektá és tervező mérnöki képesítést szerzett. Azután befejezte a közgazdasági egyetemet is, majd itt még le is doktorált.

Legjelentősebb műve a csantavéri templom, annyira komolyan vette ezt a munkát, hogy amikor a terveket készítette elköltözött Zentára, kibérelt egy lakást. Egy évig szinte éjjel nappal dolgozott. Azért költözött el Szabadkáról, hogy ne zavarja senki a munkában.

A Virág Balázs bútorgyár környékén volt egy Kálvária, még 1796-ban építették (az új Kálvária 1937-ben épült a Topolyai úti temetőben), az egykori vasútállomással szembeni dombon, már félig romokban hevert. Az ott található téglákat a hívek mezítláb hozták be a plébánia északi oldalára, 1927-őszén. Gáspár atya kihirdette, aki ebben részt vesz, teljes búcsúban részesül. Ennek jelképes, szimbolikus, bűnbánati jellege volt. Ebben az akcióban mindenki részt vett, a falu apraja nagyja. A fényképen látható, hogy egészen kis gyerekek is vittek egy-egy téglát („mezei téglák” voltak). Ezekből lett részben felépítve később az imaház (Katolikus Egylet).

41. Kép. Mindenki hozott egy téglát a régi Kálváriáról.

A templomépítés kezdetén az alapokat megszentelték (42.Kép). Fémdobozba, valamennyi akkori pénzt helyeztek, leírták egy papírra a király, a világi vezetők és az egyházi méltóságok neveit és azt is beletették a dobozba. 5-6 méter széles és 7-8 méter mélyfundamentumot ástak. Ere szükség volt, mert domboldalon folyt az építkezés.

A munkálatok, csak 1928. közepén kezdődtek el, ugyanis az építőknek be kellett előbb fejezni Moholyi Gunarasban a templomépítést.

A régi templom bontásában sokat segítettek az iskolás gyerekek, az ifjúság. Nagy volt a lendület. Érdekes megjegyezni, hogy a régi templom falaiban a téglasorok között vasrudak voltak beépítve, amelyeket a fiatalok szinte versenyezve húzgáltak ki. Nyilván 1815-ben az építők így próbálták megoldani nehogy szétcsússzon a templom, ugyanis egy meredek lejtőn helyezkedett el.

42. Kép. Megszentelik az alapokat.

43. Kép. Készül a templom bal oldali fala.

Ezek után nagy erővel, gyorsan elkezdődött a munka, mondhatjuk éjjel-nappal dolgoztak. Egyes még élő szemtanúk, azt mondják, hogy éjszaka úgy nézett ki az épülő templom, mint egy

karácsonyfa. Valahogy megoldották a villanyvilágítást, és éjszaka is folytak a munkálatok. 1929 májusában még csak alig emelkedtek a falak, november 10-én pedig már felszentelték az új templomot .

44. Kép. Emelkednek a falak 1929. májusában.

A 44,45,46. Képeken láthatjuk hogyan épült a templom.

A Szentháromság szobor mellett ástak egy két méter átmérőjű kutat. A meszet nagy deszkaládákban oltották. A malter homokból és oltott mészből készült (hosszabbított malter). A téglákat előbb beáztatták vízben, csak azután építették be a falakba.

A kivitelező mérnök Vidákovics Kálmán, az építésvezető (pallér, terepvezető) Fodor Martin, igen szigorú, nagy tudású, precíz, de nagyon káromkodós ember. Takács Gáspár mindig ott volt mindenütt. Sokszor megütközve hallgatta a cifrábbnál cifrább káromkodásokat. A végén egyszer Martin kifakadt: „Plébános úr, amit kell, azt beszéljük meg, aztán menyjen innen, mert maga itt el fog kárhozni közöttünk. Nem papnak való szöveg ez, ahogy mi kommunikálunk. Ha akarja, hogy itt jól menjen a munka, akkor káromkodni kell, ezekkel csak így lehet” Az atya csak legyintett és odébb állt.

Martin vette fel a mestereket, minden szombaton fizettek. Ha valaki elrontotta a sort falazás közben rögtön felmondást kapott. Nagyon szigorú volt az ellenőrzés. Volt, hogy többször

is leszedették a már beépített téglasort. Nem volt szabad hibázni. Odafigyeltek még téglák színére is. Volt, hogy eltértek a téglák színárnyalatai, ilyenkor is le kellett szedni a sort.

Több csoport, brigád dolgozott (300személy). A mérnökök, vállalkozók állandóan le-fel szaladgáltak az állványokon, rajzoltak, magyaráztak.

Szinte éjjel-nappal jelen volt a bámészkodók tömege is.

Az oszlopok vasbetonból készültek, ezek szilárdan egybetartják a hatalmas építményt.

Az állványokat fából, deszkából ácsolták, vasrudakat egyáltalán nem használtak. Az ácsmesterek, amíg a falak el nem készültek csak azok elkészítésével foglalkoztak. Az egyik elbeszélő szerint az állványok elkészítése is komoly kihívást jelentett .

A tetőszerkezethez szükséges faanyagot (kiváló minőségű fenyő), Erdélyből hozták ezekből készültek a nagyon hosszú és nagyon vastag (60x60 cm) tetőgerendák. Nem volt egyszerű elkészíteni ezt a nem szokványos tetőszerkezetet sem.

A bádigosok Gubena Ferenc Kovács István és Nagy János voltak. Megmászták a tetőszerkezetet és elkészítették a tetőborítás.

A régi templom főoltára – most a szentségház talapzata – sötétvörös márványból van, amely az első templomból való, Hunyadi János özvegyének, Szilágyi Erzsébetnek az adománya. Az új, nép felé fordított oltár 1972-ben készült, fehérmárványból.

Mondhatni azt, hogy Gáspár atya tűzzel-vassal építette a templomot. Mesélték, hogy több alkalommal is, este bement a kocsmákba, megnézte kik vannak ott. Mindenkit névről ismert. Rendre utasította őket.,,Menyetek haza a család vár otthon benneteket, ti pedig itt elköltitek a pénzeteket. A templomépítés költségeit sem rendeztéték még. Micsoda dolog, ti itt lebzseltek!” Nyilván nem örültek neki a kocsmárosok.

Több gazdag ember többet is adott volna szívesen, egyetlen kérésük, hogy véssek a templom falába a nevüket. Ezt Gáspár atya határozottan elutasította. Benne van a bibliában, hogy amikor adakozol, ne kürtöltess magad előtt, ne tudja a bal kéz, mit tesz a jobb kéz. Ne hivalkodj, ne dicsekedj azzal, hogy segített a jó ügyet, majd az Úr megfizet jószágodért, de nem itt, hanem a másvilágon. Később bebizonyosodott, hogy ez nagyon jó döntés volt. A háború után jöttek a nehéz évek, ha be lettek volna vésve a templom falába a gazdagok nevei, a karhatalom tudta volna hová kell menni, kik a tehetős, gazdag emberek, hol, kiknél kell keresni a pénzt a faluban.

Amint elkészült a templom Fodor Martin felmászott a nagykupola keresztje mellé, odakötöztette magát két munkással, hogy le ne zuhanjon, majd megivott három pohár bort: az első a király egészségére, a másodikat a hívők, a harmadikat a községi előjáróság iránti tiszteletből. A poharakat szép sorjában ledobta. Az első kettő a tetőn összetört, a harmadik azonban szerencsésen földet ért, és még össze sem tört.

45. Kép. Nemsokára felkerül a kereszt a kupolára.

46. Kép. Készülnek a kistornyok, a tetőfedés is folyamatban van. Gubena Lacinak szemmel láthatólag nincs tériszonya.

47. Kép. Felemelik a keresztet a nagytorony tetejére.

48. Kép. Most így néz ki a nagykupolán a felhelyezett kereszt, a felső csúcspontja hatvan méter magasan van a föld felszínétől.

4.1 A templom felszentelése

A Bácsmegyei Napló 1929. november 12-i számában (kedd) részletesen beszámol a csantavéri templomszentelésről. „A 3.200.000 dináros költséget maguk a hívők áldozatkészsége hozta össze. A vasúti állomás mellett a Kálvárián voltak bealapozva a töröktől elpusztított templom márványkövei. Ezeket a márványköveket Berkes szabadkai szobrászmester vezetésével kiásták, kicsiszolták és három oltárt emeltek belőlük. A legnagyobb anyagi támogatást Dér Vilmos és Dér Péter, valamint Sinkovics Kálmán és Sinkovics Ferenc nyújtották.” idézi a Bácsmegyei Naplót Ozsvár Vilmos a Csantavéri Újság 2010. március-áprilisi számában.

A templomszentelésre a hívők is, de a papság is nagyon készült. Budánovics Lajos püspök már előző nap, szombaton délután megérkezett Csantavérre, számos pap kíséretében. Amint megérkezett a főpásztor azonnal a templom előtt felállított oltárhoz ment, majd ott elhelyezte Szent Elek és Szent Klementina csontereklýeit, amiket Rómából hozott. Ezután TrepavicaBranko járási főszolgabíró fogadta, aki jelentette, hogy a község átvette az újonnan épült templomot.

Vasárnap reggel megszólaltak a harangok, erre a falu apraja nagyja a templom előtti térre sietett, ahol énekeltek, imádkoztak, várták a templomszentelés kezdetét. A két kistoronyra kifüggesztették a pápai és a nemzeti színű zászlókat.

November 10-e volt, gyönyörű napsütéses idő. A dátum nem véletlen. November 9-e a lateráni bazilika, a mindenkori pápák székesegyházának, a világ összes temploma közül a legelső, felszentelési évfordulója. Csak ezután következhetett az új, csantavéri „kisbazilika”. Ezt is jól kitalálta Takács Gáspár.

A templom előtti téren egyházi és világi méltóságok jelentek meg.

A püspök úr, Takács Gáspár kíséretében először kívül háromszor megkerülte a templomot, közben megszentelte a falakat, majd utána a templom belsejét hintette meg szentelt vízzel. A falakon lévő kereszteket szent krizmával kente meg. A földre szórt hamuba pástorbotjával görög és latin betűket írt. Ezután a püspök úr beszédet mondott, a templom előtti tér fölötti erkélyen. A főpásztor, Takács Gáspár atyát, Malakiás prófétához hasonlította, aki a templomépítésben elfáradt híveit állandóan további munkára serkentette.

Ezután bevonultak az újtemplomba, és a püspök úr misét celebrált, közben Gáspár Jenő kántor énekelt, és harmóniumon muzsikált. Az új építményben 3000 hívő tartózkodott, kívül pedig 6-7 ezren voltak.

Mise után a Kövecs féle vendéglőben a katolikus hitközösség háromszáz terítékes bankettet rendezett.

49. Kép. Takács Gáspár 1929 nyarán.

4.2További munkálatok

1960-ban készült el a templom ornament festése. Horvát Lajos festő, vállalkozó műve. Öt-hat ember dolgozott az állványokon. Több alkalommal is nézeteltérésre került sor, ugyanis hétköznapiakon, amikor a litániák voltak, a festők hangosan beszélgettek, cigarettáztak a szertartás alatt. Gáspár atya reagált, vett nekik egy-egy cumit. Azt mondta, ha nem bírjátok ki szöveg nélkül, beteszitek a szátokba, úgy majd talán sikerül, és nem fogtok beszélgetni.

Vasárnap a festők nem dolgoztak.

A munkálatok megkezdése előtt tojást kellett gyűjteni, később azt keverték a festékbe.

1929. közepén érkeztek meg az új harangok, a maribori Zvonoglasban készültek. A baloldali kistoronyban csak egy harang található, ezer kilógrammos. A jobboldali kistoronyban négy másik harang is van. A legkisebb a lélekválság, mindössze ötven kilógrammos.

Új-Nagyfényre (Novi Žednik) érkeztek az új harangok, el kellett menni értük lovas kocsikkal (Drom bókka). Sokáig tartott az átrakodás, mire megérkeztek Csantavérre már éjszaka volt. Sokan a templom előtt várakoztak. Nagy volta boldogság a nép körében, amikor meglátták a fáklyás menetet. Másnap flasnicúggal felhúzták a tornyokba a harangokat, még a tetőborítás nem készült el így nem akadályozta a munkálatokat.

Négy harang érkezett, de a tornyokban öt harang található. Ennek a magyarázata, hogy már az előző templomban is volt egy, (1867-ben öntötték, rajta a magyar címer), és ez is még használatban van.

50. Kép. Megérkeztek az új harangok 1929. nyarán, a maribori Zvonoglasból. A képen Takács Gáspár és az adományozók.

51. Kép. Így néznek ki most a beépített harangok a jobb oldali kis toronyban. Már zöldes színűek a patina bevonat miatt.

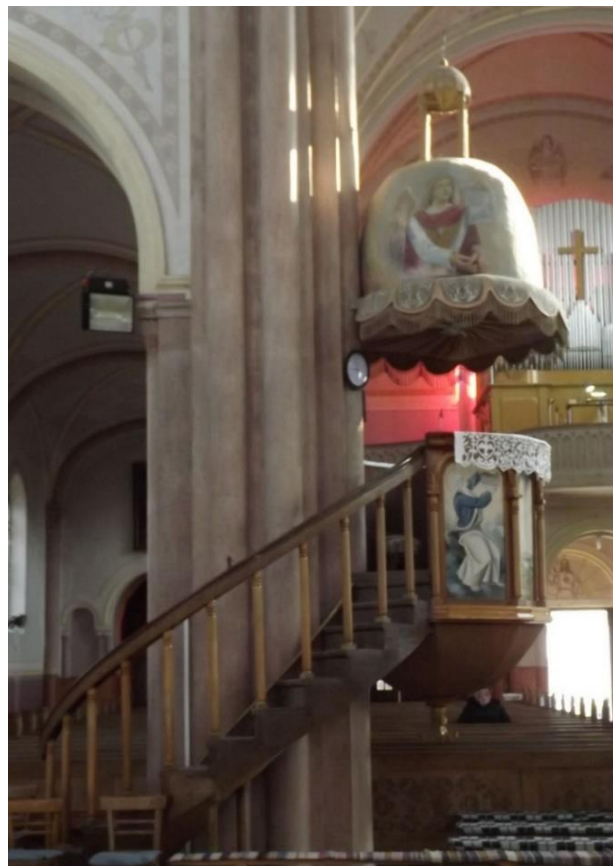
52. Kép. „Egységben az erő, a Szentháromság dicsőítésére” hirdeti a 10 mázsás nagyharang, a bal oldali kis toronyban.

Takács Gáspár, a templomépítő

A templomot 1929-ben fehérre meszelték, a padok, csak néhány év múlva készültek el (1935-ben). Ezek gőzölt bükkfából vannak, Horvát (Hurka) András és Bakurek Ferenc szerelték őket össze. Amíg nem voltak padok, a hívek otthonról hoztak magukkal egy-egy széket, és otthagyták azt a templomban. Előfordult, hogy valaki leült egy helyre (más személy helyére), ilyenkor nézeteltérésre is sor került.

53. Kép. Padok a csantavéri templomban.

54. Kép. A szószék, amit ma már nem használnak, rajta a képeket Majlend Ferenc festette.

A bejárat jobb és bal oldalán 16, 16 sor pad található. Egy sorban elfér 12 személy, vannak még oldalpadok is a templomban, valamint a mellékoltároknál is. A gyerekek is leülhetnek, számukra is vannak ülőalkalmatosságok.

A 55. Képen az elkészült, fehérre meszelt templom belseje látható.

55. Kép. Elkészült az új Páduai Szent Antal templom, a falak fehérre meszelték, az első misét 1929. november 10-én mutatták be. Ekkor szentelte fel Budánovics Lajos megyéspüspök.

Az első orgona 1852-ben lett beépítve a régi templomban, amelyet az egyházközség, a csantavéri hívek, a szabadkai egyházkerület és a kalocsai egyházmegye közös összefogással, igen magas áron vásárolt meg Csantavér számára (56. Kép).

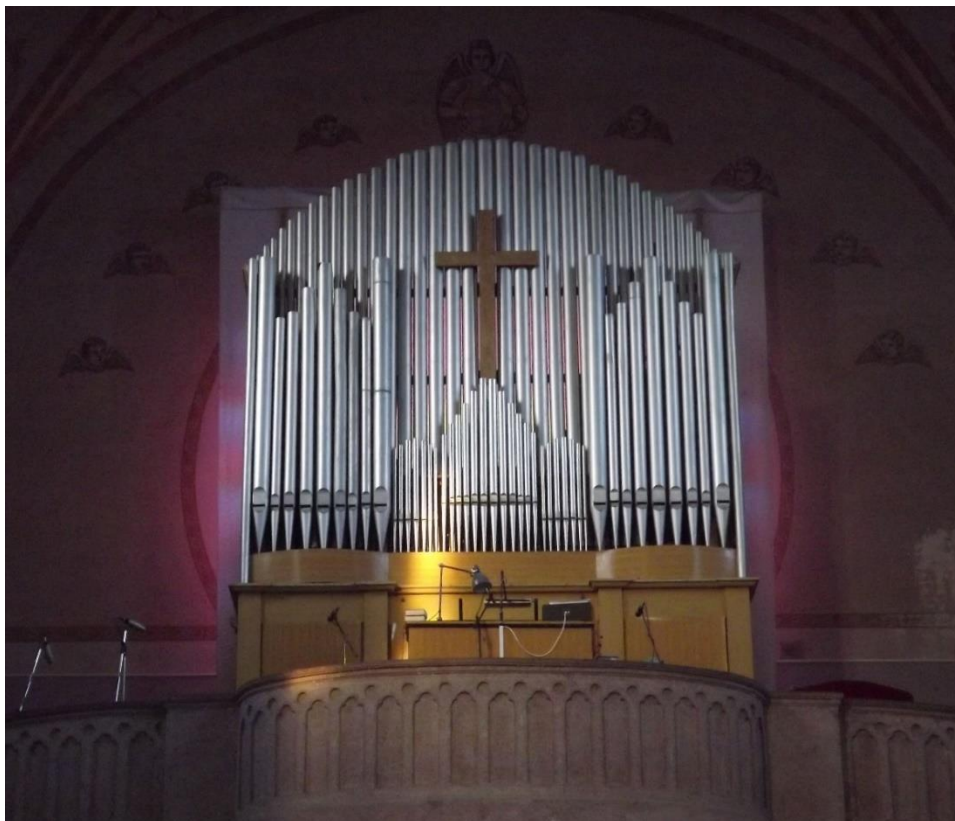
A szétszerelt 19. századi orgona Hajdújárásra került, s máig az ottani templomban tölti be a szerepét.

1978. Húsvétjára új orgonát építettek a templomba, amit Nemesmiliticsről hoztak Csantavérre. Az ottani templomnak a hangszer már nem kellett. A még meglevő kevés számú hívőnek nem volt szüksége egy ilyen hatalmas hangszerre. Az orgonát egykor a temesvári Wagenstein cég készítette, ami már nincs a templomunkban, hisz, a szakemberek szerint javíthatatlanná vált. 39 évig volt Csantavéren. Biztos vagyok benne (személyes véleményem), hogy falunk fiatal plébánosa titokban abban reménykedik, hogy pályázatokkal sikerül a közösségnek egy új, modern orgonát beszerezni.

56. Kép. A régi orgona, ma a hajdújárasi templomban található.

Ez a fantasztikus építmény, javításra szorul: a tető festése, az ablakok cseréje, az ornament festés felújítása, előttünk áll. Ez mind sok pénz, rengeteg pénz. Falunk mostani, fiatal plébánosa nagyon igyekszik, próbál pályázni, több-kevesebb sikerrel. A plébánián 2015-ben sikerült felépíteni egy közösségi termet, ami Takács Gáspár nevét viseli (végre valamit elneveztek Takács Gáspárról)(85. Kép). Ennek nagyon örülünk, mert hozzájárul a lelkiélet fellendítéséhez falunkban, amire nagy szükség van. A szocializmus utáni időkben növekedett a hívők száma, azonban nem lehetünk elégedettek. Takács Gáspár felépítette templomunkat a legszegényebb időkben, most rajtunk a sor, hogy azt legalább fenntartsuk.

57. Kép. A csantavérieriek második orgonája, idézem Uttcai Róbert plébánost: „már szinte használhatatlanná vált” orgonát lebontották és elszállították, hamarossan a tornyosi templomban hallhatjuk az orgona hangját.

58. Kép. Modern gyóntatószék a férfiak oldalán.

59. Kép. A vörösmárványból készült főoltár kövei, Szilágyi Erzsébet, Hunyadi János özvegyének adománya, a falu első templomában is már ott voltak. Ugyanilyen anyagból készültek a mellékoltárok is.

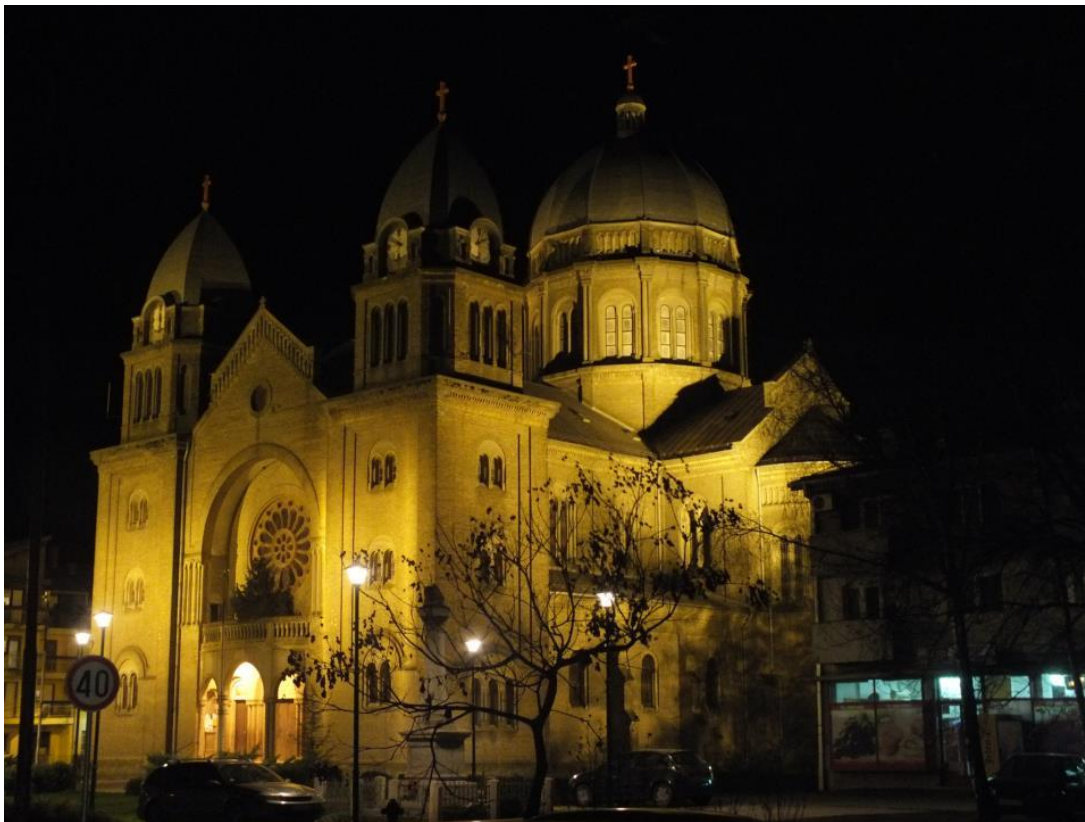
60. Kép. A fehér márványból készült „asztalszerű” központi főoltár, 1972-ben készült el, György János plébános ideje alatt, a II. Vatikáni Zsinat után. Most ez az Istentisztelet központja.

61. Kép. A nagykupola mennyezetének közepén látható galamb (42 m magasan), a Szentlélek szimbóluma.

62. Kép. A templom főbejárata az erkéllyel. Itt tartotta meg Budánovity Lajos püspök a beszédét, a templomszenteléskor.

63. Kép. A csantavéri templom nappal és éjszaka.

64. Kép. A csantavéri templom belülről

65. Kép. A Csantavéri templom madártávlatból.

66. Kép. Takács Gáspár Községi Terem a plébánián, 2015-ben épült.

Végül az utolsó képen , Gáspár atya búcsút int, mintha azt mondaná, veletek maradok örökké, kedves gyermekeim.

Ezeket a gondolatokat az aláírásával is megerősíti: Hódoló tisztelettel plébánosotok Takács Gáspár, aki imádkozik értetek az Örök Hazában is, nem felejtelek el benneteket soha!

Mi sem téged, kedves, jó, szigorú, drága, Takács Gáspár atyánk, mi is imádkozunk érted!

67. Kép. A plébánia épülete, amely a hívek adományából lett felújítva.

68. Kép. Takács Gáspár búcsúzik híveitől a templom előtt.

*hároló szíveket
Takács Gáspár
plébános.*

5.Összegzés

Ötven éve, hogy Takács Gáspár Csantavér plébánosa elhunyt, és kerek száz éve, hogy Csantavérre került. Ez a munka azért jött létre, hogy megemlékezzünk róla, hogy összegyűjtjük a vele kapcsolatos történeteket, emlékeket. Ebben nagyon sokan segítettek történeteket meséltek képeket adtak. Ez alkalommal is szeretném ezt megköszönni. Másik fontos cél volt bemutatni a templomot , a templomépítést. Gáspár atya templomot épített a gazdasági válság idején „Senki, épeszű ember, nem mert volna templomépítésbe fogni, ő azonban bízott Istenben és a csantavéri hívekben. Egy alkalommal, 1945-ben falunkon átutazott Bernner János, akkor még topolyi újságíró . Életében nem volt még Csantavéren. Amikor a falu központjába ért meglátta a hatalmas építményt nem tudott neki ellenállni. Bement a templomba, habár abban az időben nem nézték jó szemmel, ha egy újságíró bemegy a templomba. Amikor beért szétnézett és egy cifrát káromkodott: „De gyönyörű itt minden”. Véletlenül éppen bent volt a plébános odacsoszogott hozzá és megintette: „Ha tetszik a templom, más módon is kifejezheted a csodálatot, nem kell feltétlenül káromkodni.”Teljesen azonosult a csantavériekkel. Átvette a nyelvüket, úgy beszélt, mint ők. Szegényen élt akárcsak a hívei, rá nem lehet mondani, hogy bort iszik és vizet prédikál. Sokszor kritizálták életét (sőt még ma is 50 év távlatából is elítélik), de ő sohasem tért le, az útról, amit kitűzött lelki szemei elé. Az ő élete igazi példakép lehet mindannyiunk számára, a papok és a világiak számára is egyaránt. Legyünk büszkék Takács Gáspárra, örüljünk, hogy volt egy kiváló lelki vezetője a falunknak, abban a korban. Az ő élete meg mutatja, hogy vasakarat sikert arat

- 1.) Szedlár Rudolf: Csantavér hitvilága, Bácsország Könyvek 9. Grafoprodukt Kiadó és Nyomda gondozásában, 2009.
- 2.) Fekecs Tünde: diplomadolgozat egyháztörténelemből: Csantavér és a kereszténység az évszázadok folyamán, a szabadkai püspökség Teológiai-Katekétikai Intézete, Szabadka, 2013.
- 3.) Dr. MilenkoPalić, és Kiss István: Forrongó földvilág,Életjel, 1983.
- 4.) Bácsmegyei napló 1924. májusi száma.
- 5.) Gajdos Tibor: Szabadka képzőművészete, történeti áttekintés a kezdetektől 1973-ig, Szabadka, Szabadegyetem, 1995.
- 6.) Hitélet 1972. februári száma.
- 7.) Csantavéri Újság 1999. júniusi száma, 4. oldal,A kereszt jegyében, Szedlár Rudolf írása.
- 8.) Csantavéri Újság 2009. október-novemberi száma, OzsvárVilmos írása:Molczer Károly.
- 9.) Csantavéri Újság 2010. március-áprilisi száma, 9. oldal, Ozsvár Vilmos írása: 80 évvel ezelőtt.
- 10.) Bácsmegyei napló, 1929. november 12.-i száma.
- 11.) Brenner János: Láthatóvá vált Csantavér gyönyörű temploma című írás a Hát Nap 2008.12.31.számában.

Képek jegyzéke

Kezdőoldal: Szedllár Rudolf: Takács Gáspár, festmény, 2016.

Takács Gáspár, a templomépítő

1. kép:Takács Mihály sírja a csantavéri Nagytemetőben, a mentor felvétele.
2. kép:Takács Gáspár családjának képe, Pásztor Pannika fotóalbumából.
3. kép:A Kalocsai püspökség évkönyvéből egy részlet, Juhász György fénymásolata.
4. kép:Takács Gáspár , már felszentelt pap Kalocsán, Pásztor Pannika fényképalbumából
5. kép:Az Üzenet 1978. májusi számában Kiss István és Dr. Milenko Pálic ír, a 302. oldalon Takács Gáspár felszólalása.
6. kép:régi képeslap az elkészült templomról.
7. kép: A Katolikus Egylet,Szedlár Rudolf fényképe.
8. kép: Bencsik atya , a kórusvezető és vezető, Hírvivőben megjelent kép.
9. kép:Takács Gáspár esketi az ifjú párt, Tóth Bagi Ferenc fényképe.
10. kép:A főoltárkép , a mentor felvétele.
11. kép: Mellékoltárképek a mentor felvétele.
12. kép: Szent István felajánlja koronáját Szűz Máriának, dombormű, a mentor felvétele.
13. kép:A főoltár a szöszékből fényképezve, a mentor felvétele.
14. kép: A Szent Kereszt mellékoltár,a mentor felvétele.
15. kép:A Szűz Anya mellékoltár, a mentor felvétele.
16. kép:A baloldali főbejárat , Majlend Ferenc:Antal és a térdeplő számár, a mentor felvétele.
17. kép: A jobboldali főbejárat Majlend Ferenc:Antal és a halak, a mentor felvétele.
18. kép:A Lourdes-i barlang, a mentor felvétele.
19. kép:A templom belseje a kórusról fényképezve , a mentor fel vétele.
20. kép: Nepomuki Szent János, Hans Kapffeler munkája , a mentor felvétele.
21. kép: Szűz Mária Szent Annával, szintén Hans Kapffeler munkája, a mentor felvétele.
22. kép: Szobrok a bejáratnál a férfiak oldalán, a mentor felvétele.
23. kép: Szobrok a bejáratnál a nők oldalán , a mentor felvétele.
24. kép:A főoltár szobrokkal képekkel ,a mentor felvétele.
25. kép:Lux Nepomuki János sírja a csantavéri Nagytemetőben, a mentor felvétele.
26. kép:Nepomuki Szent János csontereklyéje, a férfiak mellékoltáránál, a mentor felvétele.
27. kép:Az idős Gáspár atya a plébánia kertjében elmélkedik. Pásztor Pannika fényképgyűjteményéből.
28. kép:A szűzanya fából készült szobra a női mellékoltárnál , a mentor fényképe.
29. kép:Gáspár atya gyászjelentése, a mentor fényképalbumából.
30. kép: Takács Gáspár a koporsóban a mentor fényképalbumából.
31. kép:Takács Gáspár elindul utolsó útjára, Ozsvár Vilmos fényképgyűjteményéből.

32. kép: Zvekánovity Mátyás vezeti a halottas menetet, Ozsvár Vilmos fényképgyűjteményéből
33. kép: A halottas menet a topolyai úton halad keresztül, Ozsvár Vilmos fényképgyűjteményéből.
34. kép: Takács Gáspár búcsúztatása, a Kistemető kápolnája előtt, Zvekánovity Mátyás püspök olvassa az evangéliumot. Jelen van Pletikoszity Péter ferences szerzetes, egészen jobb oldalon pedig Juhász György, akit 1972-ben szenteltek pappá. Ozsvár Vilmos fényképgyűjteményéből.
35. kép: Az Ozsvár kereszt, most a Nagytemető kápolnája mellett van felállítva, a mentor felvétele.
36. kép: Takács Gáspár végső nyughelye, Pálity Miska bácsi kriptájában, a mentor felvétele.
37. kép: . Olajos Rozika (O. R.) sírja a csantavéri Nagytemetőben, mellette Takács Gáspár üres parcellája, a mentor felvétele.
38. kép: Takács Gáspár és Bartusz József, későbbi zentai plébános. Gáspár atya arra a helyre mutat, ahová később az emléktábla került, a mentor felvétele.
39. kép: . Gáspár atya emléktáblája, halálának 25. évfordulója alkalmából, a mentor felvétele.
40. kép: A harmincas éveiben lévő Molczér Károly. Ozsvár Vilmos fényképgyűjteménye.
41. kép: . Mindenki hozott egy téglát a régi Kálváriáról. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
42. kép: . Megszentelik az alapokat. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
43. kép: . Készül a templom bal oldali fala. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
44. kép: . Nemsokára felkerül a kereszt a kupolára. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
45. kép: Emelkednek a falak 1929. májusában. Ozsvár Vilmos fényképgyűjteménye.
46. kép: . Készülnek a kistornyok, a tetőfedés is folyamatban van. Gubena Lacinak szemmel láthatólag nincs tériszonya. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
47. kép: . Felemelik a keresztet a nagytorony tetejére. Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.
48. kép: . Most így néz ki a nagykupolán a felhelyezett kereszt, a felső csúcspontja hatvan méter magasan van a föld felszínétől, a mentor felvétele.
49. kép: Takács Gáspár 1929. nyarán, Pásztort Pannika fényképe.
50. kép: . A szószék, amit ma már nem használnak, rajta a képeket Majlend Ferenc festette, a mentor felvétele.
51. kép: Megérkeztek az új harangok 1929. őszén, a maribori Zvonoglasból. A képen Takács Gáspár és az adományozók. Horvát Angéla fénykép gyűjteményéből.

52.kép: Így néznek ki most a beépített harangok a jobb oldali kis toronyban. Már zöldes színűek a patina bevonat miatt,a mentor felvétele.

53.kép: . „Egységben az erő, a Szentháromság dicsőítésére” hirdeti a 10 mázsás nagyharang, a bal oldali kis toronyban, a mentor felvétele.

54.kép: Padok a csantavéri templomban, a mentor felvétele.

55.kép: . Elkészült az új Páduai Szent Antal templom, a falak fehérre meszeltek, az első misét 1929. november 10-én mutatták be. Ekkor szentelte fel Budánovics Lajos megyéspüspök.

56.kép: . A régi orgona, ma a hajdújárasi templomban található, Szedlár Rudolf fényképgyűjteményéből.

57.kép: A mostani orgona a kóruson mára sajnos szétszedett állapotban, a mentor felvétele.

58.kép: . Modern gyóntatószék a férfiak oldalán, a mentor felvétele.

59.kép: . A vörösmárványból készült főoltár kövei, Szilágyi Erzsébet, Hunyadi János özvegyének adománya, a falu első templomában is már ott voltak. Ugyanilyen anyagból készültek a mellékoltárok is, a mentor felvétele.

60.kép: . A fehér márványból készült „asztalszerű” központi főoltár, 1972-ben készült el, György János plébános ideje alatt, a II. Vatikáni Zsinat után. Most ez az Istentisztelet központja,a mentor felvétele.

61.kép: A nagykupola menyezetének közepén látható galamb (42 m magasan), a Szentlélekszimbóluma. A mentor felvétele.

62.kép: . A templom főbejárata az erkéllyel, a mentor felvétele.

63.kép: . A csantavéri templom nappal és éjszaka.https://www.google.rs/imgres?imgurl=http://static.panoramio.com/photos/large/99836221.jpg&imgrefurl=http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1537148&h=720&w=960&tbnid=kmS7uf6_QiiUSM&tbnh=194&tbnw=259&usg=__nhB7ydlHvVF87A7ZR_GdYelNX14=&hl=hu-RS&docid=1Q7aOJHZQZvedM

64.kép: . A csantavéri templom belülről.https://www.google.rs/imgres?imgurl=http://static.panoramio.com/photos/large/99836221.jpg&imgrefurl=http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1537148&h=720&w=960&tbnid=kmS7uf6_QiiUSM&tbnh=194&tbnw=259&usg=__nhB7ydlHvVF87A7ZR_GdYelNX14=&hl=hu-RS&docid=1Q7aOJHZQZvedM

65.kép: A Csantavéri templom madártávlatból.https://www.google.rs/imgres?imgurl=http://static.panoramio.com/photos/large/99836221.jpg&imgrefurl=http://www.skyscrapercity.com/showthread.php?t=1537148&h=720&w=960&tbnid=kmS7uf6_QiiUSM&tbnh=194&tbnw=259&usg=__nhB7ydlHvVF87A7ZR_GdYelNX14=&hl=hu-RS&docid=1Q7aOJHZQZvedM

66.kép: Takács Gáspár Községi Terem a plébánián, 2015-ben épült, a mentor felvétele.

67.kép: A plébánia épülete, Utcai Róbert atya újította fel, a mentor felvétele.

68.kép: Takács Gáspár búcsúzik híveitől a templom előtt. Ladányi Franciska fényképgyűjteményéből.

Pályamű készítő: Huszár Ádám

Mentor: Hatala Zoltán

2017.03.19.